

Latvijas Zinātņu akadēmija

LIELĀ MEDAĻA, 2024

DR. PHARM. MAIJA DAMBROVA

LZA Lielā medaļa piešķirta par izciliem sasniegumiem jaunu farmakoloģiski aktīvu savienojumu darbības mehānismu izpētē un jaunas farmakologu skolas izveidi Latvijā

Maija Dambrova ir viena no redzamākajām Latvijas zinātniecēm, farmācijas zinātņu doktore, Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenā locekle, Latvijas Organiskās sintēzes institūta vadošā pētniece un Rīgas Stradiņa universitātes profesore. Viņas vadībā Latvijas Organiskās sintēzes institūtā jau divdesmit gadus norit molekulārās farmakoloģijas pētījumi kardiovaskulāro, metabolo un centrālās nervu sistēmas saslimšanu jomās, aktīvi publicējot un patentējot darba rezultātus izcilākajos pasaules zinātniskajos izdevumos.

Profesore M. Dambrova organizē un vada jauno zāļu kandidātvielu un medicīnas preparātu darbības mehānismu izpēti, kā arī iepazīstina visplašākās mediķu un preparātu ražotāju aprindas ar pētījumu rezultātiem, uzstājoties daudzās zinātniskās konferencēs un specializētos semināros. M. Dambrova sniedz lielu ieguldījumu jauno speciālistu sagatavošanā, kas nodrošina institūta zinātnisko darbinieku pēctecību un jauno zinātnieku piesaisti.

Šobrīd svarīgākā tēma ar visvairāk citētām publikācijām ir enerģijas metabolisma procesu pētījumi un – konkrēti – acilkarnitīni. M. Dambrova ir pirmā autore publikācijai "Acylcarnitines: nomenclature, biomarkers, therapeutic potential, drug targets, and clinical trials" žurnālā *Pharmacological Reviews* (2022, Q1, impakta faktors 21, raksts citēts >100 reizes). Par šo pētījumu 2022. gadā M. Dambrovas vadītā pētnieku grupa saņēma LZA prezidenta Atzinības rakstu nozīmīgāko zinātnes sasniegumu konkursā. Arī 2023. gadā M. Dambrova ar pētnieku grupu saņēma LZA prezidenta Atzinības rakstu par pētījumu "Insulta izraisītu smadzeņu bojājumu novēršana, uzlabojot mitohondriju bioenerģētiku". M. Dambrova kopš 2008. gada, toreiz Ivara Kalviņa vadītajā pētnieku grupā, regulāri ar panākumiem piedalās LZA rīkotajā zinātnes sasniegumu konkursā.

M. Dambrova ir saņēmusi vairākus augstus Latvijas valdības un zinātnieku sabiedrības apbalvojumus. 2016. gadā Maijai Dambrovai piešķirta Baltijas Asamblejas balva zinātnē par zinātnisko darbu enerģijas metabolisma jomā un ieguldījumu preparāta Mildronāts darbības mehānismu izpētē. 2022. gadā M. Dambrova saņēma Latvijas Ministru kabineta balvu par sevišķiem sasniegumiem zinātnē par darbu kopu "Oriģinālu zāļvielu darbības mehānismu noskaidrošana un jaunu pielietojumu izstrāde". Profesori M. Dambrovu interesē arī tautas ārstniecības augu efekti un augu ekstraktu pētījumi ar modernām biomedicīnas metodēm, lai veicinātu senču zināšanu izmantošanu mūsdienās.

Resursi: LOSI, RSU, researchgate.net

LZA Lielā medaļa ir augstākais apbalvojums, ko akadēmija katru gadu piešķir Latvijas un ārvalstu zinātniekam par izciliem radošiem sasniegumiem. Kandidātus apbalvošanai ar LZA Lielo medaļu iesaka LZA īstenie, goda un ārzemju locekļi, LZA nodaļas, rakstiski iesniedzot motivētu ierosinājumu un īsu uzziņu par ieteicamo kandidātu. Lēmumu par apbalvošanu pieņem LZA Senāts. LZA Lielo medaļu tradicionāli pasniedz rudens pilnsapulces laikā. Apbalvojumu pirmo reizi piešķīra 1993. gadā, līdz šim ar to apbalvotas 62 izcilas personības.

<https://www.lza.lv/par-mums/balvas>